

2009. évi ... törvény

az élelmiszer termékpálya működésével összefüggő egyes törvények módosításáról

1. §

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 1. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[E törvény hatálya kiterjed]

„*b*) az ezen termékeket termelő, feldolgozó, valamint forgalmazó jogi személyre, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságra és egyéb gazdálkodó szervezetre, természetes személyre, egyéni vállalkozóra és családi gazdálkodóra.”

2. §

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 2. §-a a következő 26. ponttal egészül ki:

[E törvény alkalmazásában:]

„26. *kiemelt termékpálya szervezet*: a törvény hatálya alá tartozó terméket termelő, feldolgozó, viszonteladó és forgalmazó szervezetek és személyek az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján létrehozott, bírósági nyilvántartásba vett és az agrárpolitikáért felelős miniszter által – e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott feltételek szerint – elismert, nem nyereségérdekelt, a működési területen reprezentatív érdekképviseleti és szakmai szervezete.”

3. §

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény a következő 10. §-sal egészül ki:

„10. § (1) A kiemelt termékpálya szervezetek a termékpálya vertikális működésének elősegítése érdekében – így különösen a termékek felvásárlásával, forgalmazásával, beszerzések ütemezésével, ösztönző eszközök alkalmazásával, a már megtermelt termékek piacra jutási feltételeinek, illetve piaci helyzetének romlását előidéző magatartásoktól való tartózkodással összefüggő kérésekben – történő együttműködésükkel kapcsolatban önszabályozó megállapodást köthetnek, melyet a miniszter hagy jóvá. A megkötött megállapodás nyilvános és ahhoz a kiemelt termékpálya szervezethez nem tartozó termékpálya-szereplők írásos nyilatkozatban csatlakozhatnak. A csatlakozás feltételeit a felek a megállapodásban határozzák meg.

(2) A kiemelt termékpálya szervezet az agrárpiaci rendtartás eszközeinek érvényesülése érdekében tagjai számára az adott piacra, illetve az ott alkalmazásra kerülő árakra, beszerzési és értékesítési lehetőségekre, ösztönzők alkalmazására, a termékek piaci helyzetének javítására, illetve kiegyensúlyozott piaci viszonyok biztosítására vonatkozó felmérést végezhet, információt adhat, valamint a tagok között erre irányuló koordinatív egyeztetést folytathat.”

4. §

(1) Az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 32. §-ának (1) bekezdése a következő *d*) ponttal egészül ki:

[Felhatalmazást kap a miniszter arra, hogy]

„d) a kiemelt termékpálya szervezetek elismerését”

[érintő részletes szabályokat – a Közös Agrárpolitika szabályozásával összhangban – rendeletben állapítsa meg.]

(2) Az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény 32. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Ha a törvény alapján megvalósuló szabályozás vagy a kiemelt termékpálya szervezetek e törvény céljával összefüggő tevékenysége a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ában foglalt tilalomba ütközik, akkor az agrárpiaci rendtartás keretén belül a miniszter biztosítja, hogy a korlátozás révén megvalósuló gazdasági és társadalmi előnyök haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat.”

5. §

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény a következő 12. §-sal egészül ki:

„12. § (1) Ha az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert kiemelt termékpálya szervezetek tevékenysége a 11. §-ban foglalt tilalomba ütközik, a verseny-felügyeleti eljárás csak az agrárpolitikáért felelős miniszter bejelentése alapján indítható meg.

(2) Az agrárpolitikáért felelős miniszter verseny-felügyeleti eljárás megindítását kezdeményezi, ha a kiemelt termékpálya szervezet tevékenysége révén a termékpálya szereplői számára megvalósuló gazdasági és társadalmi előnyök nem haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat.”

6. §

(1) Ez a törvény a kihirdetését követő 10. napon lép hatályba.

(2) Kiemelt termékpálya szervezet ellen a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ában foglalt tilalom megsértése miatt e törvény hatályba lépése előtt indult és jogerősen le nem zárt verseny-felügyeleti eljárásban az eljárás folytatására csak abban az esetben van lehetőség, ha azt az agrárpolitikáért felelős miniszter e törvény hatályba lépést követő 30 napon belül kezdeményezi. Ellenkező esetben az eljárást meg kell szüntetni.

(3) Ha kiemelt termékpálya szervezettel vagy annak tagjával szemben 2009. január 1-je és e törvény hatályba lépése között a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ában foglalt tilalom megsértése miatt jogerősen verseny-felügyeleti bírság került kiszabásra, azonban e törvény hatályba lépését követően már nem lenne megállapítható a jogsértés, a marasztaló határozatot vissza kell vonni, és a megfizetett bírságot vissza kell fizetni.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A mezőgazdaság nem gyár, a paradicsom nem anyacsavar. A mezőgazdasági termelés specialitását és fokozott kockázatait figyelembe kell vennie a jogi szabályozásnak. A mezőgazdasági termék a termelési ciklus sajátosságainak megfelelően bizonyos időszakokban nagyobb, más időszakokban kisebb mennyiségben kerül a piacra. Ez a ciklikusság időről-időre túlkínálatot okoz. A mezőgazdasági termékek piacán a keresleti és kínálati viszonyok ily módon történő alakulása miatt a felvásárló kedvezőbb helyzetben van a termelővel szemben. Másrészt az élelmiszeripari termékek előállítására, illetve feldolgozására – részben a kereskedelmi beszerzési politika, részben a termelői árigenyek kettős szorítása miatt – jelentősen kisebb mértékű nyereségtartalmat biztosít, mint ugyanezen termékek kereskedelme. E hátrányok jogi ellensúlyozására, valamint a termelő és feldolgozó szektor piaci alkupozíciójának javítása érdekében indokolt annak biztosítása, hogy a szereplők egymással szövetkezve, működésüket és a termékpálya áraival összefüggő meghatározott tevékenységüket az érdekképviseleti szervezetük keretei között egységesen és jogszerűen alakíthassák ki. Az élelmiszer termékpálya biztonságos és átlátható működésének elősegítése érdekében pedig különösen előnyös, ha a termelő és feldolgozó-, valamint a kereskedelmi szervezetek egymással való kapcsolatukat önszabályozás formájában rögzítik, melyre kiemelkedő és elismerendő példa volt a közelmúltban létrejött Élelmiszer Termékpálya Kódex. Sajnálatos azonban, hogy a közreműködőket vezérlő jó szándék versenyjogi aggályokba ütközhet. Mindazonáltal a piaci verseny tisztaságából eredő előnyök szem előtt tartása szempontjából nyilvánvalóan nem eshetnek azonos megítélés alá a mezőgazdasági vagy élelmiszeripari tevékenységet folytató vállalkozások, illetve az útépítő vagy mozdonygyártó vállalkozások működése. Erre tekintettel differenciálni szükséges a terület jogi szabályozását.

Az Alkotmány 70/A. §-ának (3) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti. Ezen alkotmányos előírás magában hordozza az Állam azon kötelezettségét is, hogy a mezőgazdaság területén megélhetésüket kereső állampolgárok esetében a piaci viszonyok aszimmetriája során kialakuló feltételek miatt kieső bevételeket más forrásból (segélyek, támogatások) pótolja vissza a vidéki életforma és megélhetés, valamint a termelés fenntartásának biztosítása érdekében. Nyilvánvalóan az így lekötött költségvetési források megtakaríthatóak, ha a jogi szabályozás lehetővé teszi a tisztas jövedelemhez jutást azáltal, hogy jogi kereteket biztosít a szövetkezéssel elérhető kedvező alkupozíció kialakulásához.

A törvényjavaslat két törvény, az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosítását tartalmazza. Bevezeti a kiemelt termékpálya szervezet fogalmát, amely az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény hatálya alá tartozó terméket termelő, feldolgozó, viszonteladó és forgalmazó szervezetek és személyek az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján létrehozott, bírósági nyilvántartásba vett és az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert, nem nyereségérdekelt, reprezentatív érdekképviseleti és szakmai szervezete. Az ilyen szervezetek számára biztosítja a javaslat, hogy együttműködésükkel kapcsolatban önszabályozó megállapodást köthessenek, továbbá tagjaik számára az adott piacra, illetve az ott alkalmazásra kerülő árakra vonatkozó felmérést végezhetnek, információt adhatnak, valamint a tagok között erre irányuló koordinatív egyeztetést folytathatnak. Ez utóbbi tevékenység ezidáig gyakran ütközött a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ába, azonban jelen módosítás kívánt célja annak biztosítása, hogy a kiemelt termékpálya szervezetek, illetve tagjaik összehangolt piaci magatartása csak abban az esetben minősülhet jogsértőnek, ha a tevékenység révén a termékpálya szereplői számára megvalósuló gazdasági előnyök nem haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat. Ennek felügyelete első körben az agrárpolitikáért felelős miniszter hatáskörébe tartozna, akinek bejelentésére indítható a Gazdasági Versenyhivatal által versenyfelügyeleti eljárás. A szabályozás ezzel biztosítja a jelenleg nem kellően hatékony piacfelügyeleti tevékenységet az érintett területen.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény hatályának módosítása szükséges, hogy a törvény által biztosított keretek a teljes termékpályára kiterjedően működhessenek.

2. §

Bevezeti a kiemelt termékpálya szervezet fogalmát, amely az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény hatálya alá tartozó terméket termelő, feldolgozó, viszonteladó és forgalmazó szervezetek és személyek az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján létrehozott, bírósági nyilvántartásba vett és az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert, nem nyereségérdekelt, reprezentatív érdekképviselői és szakmai szervezete.

3. §

A rendelkezés biztosítja, hogy a kiemelt termékpálya szervezetek a termékpálya vertikális működésének elősegítése érdekében történő együttműködésükkel kapcsolatban önszabályozó megállapodást köthetnek. E megállapodást az agrárpolitikáért felelős miniszternek kell a hatályba lépését megelőzően jóváhagyni, melynek során az agrárpiaci rendtartás keretén belül a miniszter biztosítja, hogy a korlátozás révén megvalósuló gazdasági előnyök haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat.

Szintén lehetővé teszi a rendelkezés, hogy a kiemelt termékpálya szervezet tagjai számára az adott piacra, illetve az ott alkalmazásra kerülő árakra vonatkozó felmérést végezhet, információt adhat, valamint a tagok között erre irányuló koordinatív egyeztetést folytathat törvényesen és anélkül, hogy e tevékenység a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ába ütközzön. Figyelemre méltó e rendelkezés vonatkozásában, hogy a francia Nemzetgyűlés hasonló tartalmú törvénymódosítást fogadott el a közelmúltban.

4. §

Felhatalmazó rendelkezést tartalmaz, továbbá előírja az agrárpolitikáért felelős miniszter számára, hogy ha a kiemelt termékpálya szervezetek e törvény céljával összefüggő tevékenysége a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ában foglalt tilalomba ütközik, akkor az agrárpiaci rendtartás keretén belül a miniszter biztosítsa, hogy a korlátozás révén megvalósuló gazdasági előnyök haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat.

5. §

A rendelkezés előírja, hogy ha az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert kiemelt termékpálya szervezetek tevékenysége a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. §-ban foglalt tilalomba ütközik, a versenyfelügyeleti eljárás csak az agrárpolitikáért felelős miniszter bejelentése alapján indítható meg. A miniszter versenyfelügyeleti eljárás megindítását akkor kezdeményezi, ha a kiemelt termékpálya szervezet tevékenysége révén a termékpálya szereplői számára megvalósuló gazdasági előnyök nem haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat.

6. §

Hatályba léptető, valamint átmeneti rendelkezést tartalmaz a folyamatban levő, illetve a 2009. évben lezárt, de a törvénymódosítás nyomán már nem jogsértő tevékenységek vonatkozásában.

Törvényjavaslat kezdeményezése

(Benyújtó levél)

dr. Szili Katalinnak
az Országgyűlés elnökének

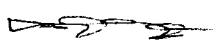
Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Hárszabály 85. §-a alapján az élelmiszer termékpálya működésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló

Törvényjavaslatot
nyújtjuk be a tisztelt Országgyűléshez.

A törvényjavaslat társadalmi-gazdasági és szakmai körülményeit bemutató indokolását mellékelten csatoljuk.

Herbály Imre
országgyűlési képviselő
MSZP

Font Sándor
országgyűlési képviselő
FIDESZ

dr. Medgyásszay László
országgyűlési képviselő
KDNP

Velkey Gábor
országgyűlési képviselő
SZDSZ

Karsai Péter
országgyűlési képviselő
Független

Budapest, 2009. június 22.